

letno poročilo 2005

Pregled – začetek novega delovnega programa

- 1. Spremljanje in razumevanje sprememb**
- 2. Raziskovanje tega, kar deluje**
- 3. Obveščanje ter izmenjava idej in izkušenj**
- 4. Vrednotenje našega prispevka**
- 5. Ključni dogodki v letu 2005**

Pregled – začetek novega delovnega programa

Za Fundacijo je bilo leto 2005 prvo leto izvajanja novega štiriletnega delovnega programa za obdobje 2005–2008. Novega programa „Spreminjanje Evrope, boljše delo, boljše življenje“, se je Fundacija lotila z veliko energije in ambicij ter začela vrsto raziskovalnih projektov, s katerimi skuša zajeti štiri prednostne teme delovnega programa: ustvarjanje številnejših in boljših delovnih mest, vzpostavljanje ravnovesja med delom in zasebnim življenjem, podpiranje sodelovanja in partnerstva ter oblikovanje socialne kohezije. Najbolj pomemben dogodek ob koncu leta je bil imenovanje novega direktorja Fundacije, Jorme Karppinena, ki je mandat nastopil decembra.

Fundacija je s pisnim prispevkom k Zeleni knjigi Evropske komisije o demografskih spremembah, izrazila njeno vlogo pri tovrstni razpravi na evropski ravni. Poleg tega je Odbor EP za regionalni razvoj uporabil strokovno znanje Fundacije, da bi se poučil o industrijskem prestrukturiranju in demografskih spremembah, kar je posledica strategije sodelovanja, razvite v letu 2005. Fundacija je nadaljevala prakso, s katero je pričela v letu 2004, in tako organizirala ter gostila izmenjalni seminar v Bruslju, na katerega so bili povabljeni atašeji za socialne zadeve s stalnih predstavništev držav članic EU, ter predstavniki pristopnih držav in držav kandidatk. Med letom se je razvijalo sodelovanje z Evropskim parlamentom, predvsem z vrsto dogodkov in predstavitev v zvezi z vprašanji, ki zadevajo prestrukturiranje, obvladovanje sprememb, delovne razmere in kakovost dela.

Leto 2005 so zaznamovala tudi nadaljnja prizadevanja za vzpostavljanje stika z interesnimi skupinami Fundacije. Šest nacionalnih obiskov v okviru programa predstavitev z naslovom Kakovost življenja v Evropi – v Avstriji, Madžarski, Irski, Sloveniji, Španiji in Švedski – je vključevalo dvostranske pogovore z vladami in predstavniki socialnih partnerjev. Ti obiski s predstavitvami, ki so priložnost za srečanje z interesnimi skupinami Fundacije in predstavitev trenutnih raziskav, se bodo nadaljevali tudi v letu 2006. Predstavitve rezultatov evropske raziskave o kakovosti življenja je naletela na precejšen odziv v nacionalnih in evropskih medijih; ocenjuje se, da je prek časopisov, radia in televizije dosegla okoli šest milijonov ljudi.

Projekt raziskave podjetij o delovnem času ter ravnovesju med delom in zasebnim življenjem se je nadaljeval v letu 2005, delo na terenu pa se je razširilo na šest novih držav članic. Hkrati se je pričela tudi faza poročanja in analize projekta. Pred koncem leta je bil opravljen pregled prvih rezultatov projekta, ki je bil predstavljen tudi novinarjem in objavljen na internetu.

Glede na število držav in jezikov, v katerih je bila opravljena raziskava, se je Fundacija odločila, da bo najela zunanjega strokovnjaka za nadzor kakovosti, kateri bo projekt celovito spremljal in ga usmerjal. S tem je bilo zagotovljeno, da je bila raziskava opravljena v skladu z najboljšo možno prakso s področja mednarodnih družboslovnih raziskav.

V letu 2005 je Fundacija nadaljevala z racionalizacijo postopka objavljanja, da bi tako zagotovila pravočasne in točne rezultate raziskav, ki lahko vplivajo na javno razpravo in oblikovanje politik na ravni EU in na nacionalni ravni. Objavljene so bile številne pomembne publikacije, vključno z *Evropskim slovarjem industrijskih odnosov*, ki vsebuje 300 med seboj povezanih izrazov v zvezi z zaposlovanjem ter politiko odnosov med delodajalci in delojemalci, zbirko podatkov (<http://www.eurofound.eu.int/publications/files/EF0539SL.pdf>) EurLIFE, ki omogoča enostaven dostop do kazalnikov življenjskih razmer v Evropi. V okviru programa publikacij je Fundacija objavila 178 publikacij, kar je 10 % več kot leta 2004. Glede na priporočila, ki izhajajo iz raziskave mnenja uporabnikov, je Fundacija leta 2005 preoblikovala tudi svojo glavno spletno stran Eurofound in izboljšala iskanje in navigacijska orodja. Spletna stran je glavni kanal, po katerem Fundacija razširja svoje raziskave in ugotovitve; po njeni posodobitvi se je opazno povečalo skupno število obiskov spletnih uporabnikov.

Oktober je Fundacija objavila prvo številko svoje nove revije *Foundation Focus* na temo industrijskega prestrukturiranja. Načrtovano je, da bo vsaka številka posvečena eni temi, ki je ključnega socialnega in gospodarskega pomena za Evropsko unijo, v njej pa bo objavljena vrsta člankov o različnih vidikih obravnavane teme. Splošni cilj revije je prispevati k razpravi na evropski in nacionalni ravni o pomembnih vprašanjih, ki vplivajo na življenjske in delovne razmere v Evropi.

Upravni odbor Fundacije je bil leta 2005 precej spremenjen, kar je dokumentirano v uredbi Sveta, ki posodablja in spreminja izvirno Uredbo o Fundaciji (EGS) 1365/75. Vzpostavljen je bil nov sklop upravnih pravil, predvsem zato, da bi se prilagodila velikost organa odločanja Fundacije po širitvi Evropske unije. Tristranska struktura se je ohranila, vendar se nekdanji „Administrative Board“ v angleškem jeziku po novem imenuje „Governing Board“ (v slovenskem jeziku je to v obeh primerih „upravni odbor“); sestajal se bo le enkrat na leto, z izjemo letnih sestankov skupin. Poleg tega je biro prevzel večje pristojnosti pri sprejemanju odločitev. Pozitiven kazalnik učinkovitosti Fundacije pri upravljanju poslov v letu 2005 je, da je v tem letu porabila 100 % svojega proračuna v skladu z dokumentacijo za leto 2004.

Leta 2005 je Fundacija okrepila svoja prizadevanja, da bi vzpostavila novo metodologijo za sporočanje informacij ter analizo na področju kakovosti dela in zaposlovanja, odnosov med delodajalci in delojemalci ter prestrukturiranja. Nova mreža raziskovalcev, ki vključuje 30 evropskih držav, bo sporočala informacije in novice trem opazovalnim organom Fundacije: Evropski opazovalnici industrijskih odnosov (EIRO), Evropski opazovalnici delovnih pogojev (EWCO) in Evropskemu centru za spremljanje prestrukturiranja (ERM). Cilj tega prestrukturiranega načina dela, ki bo začel veljati marca 2006, je doseči večjo sinergijo med vsemi oddelki Fundacije in se izogniti temu, da bi se prekrivali obstoječi postopki in vsebine posameznih mrež. Ta način dela predstavlja racionalizacijo zadovoljevanja naraščajočih potreb in rastočega števila strank Fundacije v obdobju po širitvi. Nova mreža bo igrala pomembno vlogo tudi pri vključevanju v razprave o nacionalni politiki in bo podpirala razširjanje znanja Fundacije med širšo javnostjo.

Med letom se je pričela tudi druga faza programa za kadrovske razvoj, namenjena doseganju tesnejšega sodelovanja in preglednejšega pristopa k upravljanju storilnosti. Njen cilj je ponuditi osebju Fundacije boljše priložnosti in zagotoviti, da lahko v celoti razvijejo svoje sposobnosti. Tudi med letom je Fundacija izvajala preoblikovane kadrovske predpise Evropskih skupnosti, da bi uskladila pravice in obveznosti svojega osebja s pravicami in obveznostmi osebja drugih institucij EU.

Spremljanje in razumevanje sprememb je prva od treh ključnih nalog Fundacije, opisanih v novem delovnem programu Fundacije za obdobje od leta 2005 do 2008. Spremembe se spremljajo prek vseevropskih informacijskih mrež Fundacije na podlagi informacij, ki jih pošiljajo dopisniki iz držav članic, in s pomočjo celovitih vseevropskih raziskav. Mreže zbirajo nacionalne podatke v državah članicah, pristopnih državah in državah kandidatkah; raziskave zagotavljajo podatke iz 25 držav članic in številnih drugih držav za analizo vrste vprašanj, ki so povezana s štirimi ključnimi temami Fundacije. Dodatne informacije zagotavljata še dva vira: EurLIFE, zbirka podatkov na internetu, ki zajema statistične podatke o kakovosti življenja evropskih državljanov, in glosar izrazov na internetu – *Evropski slovar industrijskih odnosov*.

Mreže

Tri mreže – Evropska opazovalnica industrijskih odnosov (EIRO), Evropski center za spremljanje prestrukturiranja (ERM) in Evropska opazovalnica delovnih pogojev – so ključne za dejavnosti Fundacije na področju spremljanja. Njihovo poročanje in analiza na internetu še naprej zagotavljata uporaben, aktualen in zanesljiv vir informacij za ciljno skupino Fundacije. Pri vseh mrežah je bil v letu 2005 med drugim poudarek na širitvi pokritosti, s čimer bi se vključilo več držav, in na pripravi na novo združeno informacijsko mrežo, ki bo začela delovati marca 2006.

Evropska opazovalnica industrijskih odnosov

V letu 2005 je Evropska opazovalnica industrijskih odnosov vstopila v osmo leto delovanja. Njena zbirka podatkov na internetu še naprej zagotavlja ključni vir novic in analiz za ciljno skupino socialnih partnerjev in vlad, Evropsko komisijo, Evropski parlament in druge evropske organe. Uporaba zbirke podatkov EIRO je v letu 2005 ostala na enaki visoki ravni, povprečno število uporabniških sej na mesec se je povečalo s 176 088 v letu 2004 na 195 554 v letu 2005, kar pomeni povišanje za 11 %.

Poročilo *Razvoj industrijskih odnosov v letu 2004 (Industrial relations developments 2004)* je bilo objavljeno na podlagi sodelovanja z Evropsko komisijo. To poročilo zagotavlja primerjalni pregled najpomembnejših dogodkov in vprašanj na področju odnosov med delodajalci in delojemalci v tem letu na nacionalni in evropski ravni. Opisuje glavne dejavnosti na področju evropskega socialnega dialoga, zakonodaje in politike na področju zaposlovanja ter preučuje glavna vprašanja kolektivnega pogajanja: plače, delovni čas, varnost zaposlitve, enake možnosti in usposabljanje. Na internetu je bilo objavljenih osem primerjalnih študij in šest tematskih prispevkov ter primerjalne posodobitve glede novosti na področju delovnega časa in plač po Evropi.

V začetku leta 2005 je bila spletna stran Evropske opazovalnice industrijskih odnosov predmet raziskave mnenja uporabnikov, pregleda, ki so ga opravili strokovnjaki za internet, in preverjanja uporabnosti. Rezultati raziskave mnenja uporabnikov so bili na splošno pozitivni; uporabniki so pozitivno ocenili uporabnost in zanesljivost informacij, ki jih je mogoče najti na spletni strani. Uporabniki so izpostavili, da je treba izboljšati način iskanja; ta izboljšava se sedaj uresničuje.

Cilj pregleda, ki so ga opravili strokovnjaki za internet, je bil ugotoviti, kako učinkovito Opazovalnica služi svoji glavni ciljni skupini. V okviru tega postopka so bili predstavniki socialnih partnerjev, vlad, institucij EU, strokovnjakov in mednarodnih organizacij povabljeni na sestanek ciljne skupine, ki je bil julija v Bruslju. Skupina je podrobno razpravljala o kakovosti storitev Evropske opazovalnice industrijskih odnosov, ki jih nudi svoji glavni ciljni skupini, ter o tem, kako izboljšati kakovost člankov in študij, in o drugih sedanjih in prihodnjih izzivih.

Evropski center za spremljanje prestrukturiranja

Evropski center za spremljanje prestrukturiranja je leta 2005 pričel četrto leto delovanja. Cilj Centra je pokazati, koliko prestrukturiranja poteka v evropskih podjetjih in koliko delovnih mest se posledično izgubi ali ustvari. Zagotavlja informacije o posameznih primerih prestrukturiranja in omogoča zbiranje statističnih podatkov za primerjavo držav,

sektorjev in vrst prestrukturiranja. Dopisniki Centra vsak dan spremljajo svoj nacionalni tisk in iščejo poročila o prestrukturiranju podjetij. Leta 2004 je Evropski center za spremljanje prestrukturiranja vključeval samo 18 držav, v letu 2005 pa se je področje delovanje Centra razširilo na vseh 25 držav Evropske unije in na pristopni državi Romunijo in Bolgarijo.

Ob koncu leta 2005 je zbirka podatkov Centra vsebovala informacije o 3 781 primerih prestrukturiranja, od katerih je bilo 1 555 primerov dodanih v tem letu. Ena od zanimivih ugotovitev je, da je šlo pri 40 % zabeleženih primerov za širitev poslovanja, zaradi katere so bila ustvarjena nova delovna mesta. Leta 2004 je v to kategorijo sodilo manj kot 20 % primerov. Vendar pa je bila leta 2005 najavljena izguba več kot 520 000 delovnih mest zaradi dejavnosti na področju prestrukturiranja v primerjavi s 370 000 ustvarjenimi novimi delovnimi mesti. V letu 2005 so bile objavljene štiri številke publikacije *ERM Quarterly*. Ta spletna publikacija analizira trende, opažene v določenih sektorjih, in se v vsaki številki osredotoči na dejavnosti na področju prestrukturiranja v določeni državi in dveh podjetjih.

Zaradi vrste uporabljene metodologije podatki, ki jih zagotovi Evropski center za spremljanje prestrukturiranja, odražajo splošne trende in ne podajajo celovitega in natančnega poročila o dejavnostih na področju prestrukturiranja v evropskih podjetjih. V zbiranju podatkov je prisotno naravno popačenje, ker se le-to pretežno usmerja na velike večnacionalne družbe in ne vključuje dejavnosti malih in mikro podjetij. Poleg tega se beležijo samo napovedi podjetij in ne dejanske izgube delovnih mest, zato prihaja do neizogibnega pomanjkanja informacij; po pogajanjih z zaposlenimi in sindikati se namreč lahko zgodi, da podjetje ne uresniči načrta, ki ga je napovedalo. Evropski center za spremljanje sprememb Fundacije (ECSS) načrtuje, da bo v letu 2006 našel način za pridobivanje teh informacij in uporabil statistične in upravne podatke, da bi preveril ugotovitve Evropskega centra za spremljanje prestrukturiranja.

Evropska opazovalnica delovnih pogojev

Evropska opazovalnica delovnih pogojev (EWCO) je leta 2005 vstopila v drugo leto delovanja. Ta opazovalnica je v bistvu vir informacij na internetu, ki zajema vprašanja glede kakovosti dela in zaposlovanja v Evropi. Njena mreža nacionalnih dopisnikov skrbi za redno sporočanje novic in poročil o podatkih nacionalnih raziskav o delovnih pogojih ter za primerjalno analizo izbranih tem. V letu 2005 se je mreža razširila in vključila štiri dopisnike iz Bolgarije, Madžarske, Združenega kraljestva in Romunije, kar pomeni, da je v mreži zdaj šestnajst nacionalnih dopisnikov in eden dopisnik na ravni EU.

Leta 2005 je Evropska opazovalnica delovnih pogojev objavila poročila o določenih temah, ki so jih skupaj pripravili dopisniki. Teme so vključevale stres, povezan z delom, usklajevanje družinskega življenja in dela s polnim delovnim časom ter vpliv usposabljanja na zaposljivost. Opazovalnica je objavila tudi dvanajst novih poročil o podatkih nacionalnih raziskav. Ta poročila, ki temeljijo na nacionalnih virih raziskav o delovnih pogojih, zagotavljajo podatke, ki dopolnjujejo podatke iz raziskav, ki jih Fundacija na ravni EU opravi sama. Zagotavljajo tudi dragocen metodološki prispevek za vprašalnike na področju Evropske raziskave o delovnih razmerah v prihodnje. Leta 2005 je Opazovalnica objavila tudi svoj *Letni pregled delovnih pogojev v EU: 2004–2005 (Annual Review of Working Conditions in the EU: 2004-2005)*, v katerem je opisala s tem povezane novosti na področju zakonodaje in politike ter raziskala trende na delovnem mestu.

Raziskave

Cilj treh obsežnih primerjalnih raziskav Fundacije – evropske raziskave o delovnih razmerah, evropske raziskave o kakovosti življenja in raziskave podjetij o delovnem času ter ravnovesjem med delom in zasebnim življenjem – je pregledati ključna vprašanja in trende na področju življenjskih in delovnih razmer evropskih državljanov. V obdobju po širitvi se je področje raziskav razširilo in tako zajelo tudi nove države članice, države kandidatke in pristopne države. V letu 2005 je bilo opravljeno terensko delo za četrto evropsko raziskavo o delovnih razmerah, nadaljevala se je analiza rezultatov prve evropske raziskave o kakovosti življenja, terensko delo za prvo raziskavo podjetij pa se je razširilo še na šest novih držav članic.

Evropska raziskava o delovnih razmerah

Delo na terenu za četrto evropsko raziskavo o delovnih razmerah je bilo opravljeno med septembrom in novembrom 2005; predhodni rezultati se pričakujejo v drugi četrtini leta 2006. V raziskavi je sodelovalo 31 držav, vključno s 25 državami članicami EU, opravljeni pa so bili pogovori z 29 648 evropskimi delavci.

Prejšnje raziskave so bile opravljene v letih 1990, 1995 in 2000, četrta raziskava pa bo zagotovila dragocen pregled delovne Evrope leta 2005 in opisala naravo sprememb, ki so vplivale na delavce in njihove delovne razmere v zadnjih petnajstih letih. Raziskava zagotavlja evropskim oblikovalcem politike edini vir usklajenih podatkov o vrsti pomembnih kazalnikov o delovnem življenju. Ti podatki nadomeščajo pomanjkanje podatkov na nacionalni ravni v številnih državah in so temelj za mednarodno primerjavo.

Glavna področja, ki jih je obravnaval vprašalnik četrte raziskave, so v glavnem ista kot pri prejšnjih raziskavah: zajemajo teme, kot so delovni čas, psihosocialna tveganja, ki jih povzroča delo, in organizacija dela. Fundacija je zbrala edinstveno časovno vrsto podatkov o teh temah na evropski, nacionalni in sektorski ravni. Na določenih področjih se je raziskava v letu 2005 razširila in vključila vprašanja o delovnih mestih, obsegu, do katerega se delo opravlja zunaj delovnih ur, in smislu ter zadovoljstvu, ki izhaja iz dela. Podobno so se obstoječa vprašanja o uporabi tehnologije pri delu in usposabljanju, povezanem z delom, spremenila in razširila, da bi odražala vedno večji pomen teh vprašanj za življenja mnogih delavcev. Zaradi teh sprememb vprašalnika in postopkov nadzora kakovosti, ki so bili uvedeni na stopnjah oblikovanja izvedbe raziskave in obdelave podatkov, bi moral postati sklop podatkov bogatejši, podlaga za prihodnje analize delovnih razmer v Evropi pa trdnejša.

Raziskava je imela v petnajstih letih delovanja znaten vpliv. Eden izmed znakov, kako pomembna je ta raziskava, je sodelovanje dveh držav, ki nista članici EU – Norveške in Švice – pri čemer to sodelovanje financirata sami. Drugi znak je obseg navajanja podatkov te raziskave v raziskovalnih in političnih publikacijah; še en znak je, kako pogosto nacionalne in mednarodne organizacije, vključno z evropskimi institucijami, vladami držav članic, organizacijami socialnih partnerjev, Organizacijo za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) ter Mednarodno organizacijo dela, prosijo za sklope podatkov (po letu 2002 več kot 300 prošenj).

Končni cilji raziskave so zagotoviti natančno sliko dela v Evropi leta 2005, zagotoviti zanesljive podatke za obveščanje evropskih oblikovalcev politike in pomagati Evropski uniji pri uresničevanju zaveze, da bo poskrbela za „številnejša in boljša delovna mesta“. Poročanje o rezultatih četrte raziskave se bo pričelo v letu 2006. Ugotovitve bi lahko znatno vplivale na razpravo o delovnih razmerah v Evropi in pripomogle k izboljšanju njihove kakovosti.

Evropska raziskava o kakovosti življenja

Evropska raziskava o kakovosti življenja je bila prvič opravljena leta 2003 in je zajela 28 držav (25 držav članic in tri države kandidatke). Osredotoča se na vrsto vprašanj: zaposlovanje, dohodke, izobraževanje, stanovanja, družino, zdravje, ravnovesje med delom in zasebnim življenjem, zadovoljstvo z življenjem in zaznana kakovost družbe. Podrobna analiza podatkov, pridobljenih z evropsko raziskavo o kakovosti življenja, je bila objavljena v letu 2005 v vrsti poročil, ki so se ukvarjala s tremi temami: dohodkovna neenakost in prikrajšanost; družinske, delovne in socialne mreže; zadovoljstvo z življenjem, sreča in občutek pripadnosti. Četrto poročilo, ki se bo ukvarjalo s stanovanji in lokalnim okoljem, bo objavljeno leta 2006.

Rezultati raziskave so bili prikazani s predstavitvami na nacionalnih in mednarodnih dogodkih, na primer v referatu z naslovom „Demografske spremembe v Evropi: posledice za družinsko politiko“ na sestanku strokovnega odbora za otroke in družine Sveta Evrope v mesecu maju. Marca so bili rezultati raziskave glede vprašanj ravnovesja med delom in zasebnim življenjem predstavljeni na mednarodni konferenci, ki jo je organiziral Center za ravnovesje med delom in zasebnim življenjem (CBAF) na Danskem. Novembra so bili rezultati raziskave glede vprašanj dohodkovne neenakosti in prikrajšanosti predstavljeni na konferenci „Prihodnost evropskega socialnega modela: nemško stališče“, ki jo je organiziralo nemško ministrstvo za družino, starejše ljudi, ženske in mladino.

Decembra je Družboslovni raziskovalni center Berlin (WZB) v sodelovanju s Fundacijo organiziral znanstveno konferenco, na kateri so bili pregledani članki na podlagi podatkov evropske raziskave o kakovosti življenja. Po tej konferenci bo objavljena vrsta znanstvenih razprav, ki bodo obravnavale vprašanja glede kakovosti življenja.

V letu 2005 je Fundacija raziskavo o kakovosti življenja predstavila v šestih glavnih mestih: na Dunaju, v Budimpešti, Madridu, Ljubljani, Dublinu in Stockholmu. Leta 2006 bodo objavljene nadaljnje štiri podrobne analize podatkov, pridobljenih s to raziskavo, s čimer se bo končala analiza prve raziskave o kakovosti življenja.

Trenutno se podatki, pridobljeni s to raziskavo, uporabljajo za pripravo poročila o kakovosti življenja v Bolgariji in Romuniji, medtem ko se bo prvo poročilo o norveški raziskavi (opravljeni na Norveškem v letu 2004 z uporabo vprašalnika Fundacije) posebej osredotočilo na kakovost življenja invalidov v Evropi.

Raziskava podjetij o delovnem času ter ravnovesju med delom in zasebnim življenjem

Terensko delo za prvo raziskavo Fundacije o delovnem času ter ravnovesju med delom in zasebnim življenjem je bilo leta 2004 opravljeno v podjetjih petnajstih starih držav članic Evropske unije. Leta 2005, ko so bila na voljo sredstva, je Fundacija delo na terenu razširila na šest držav članic, ki so se Evropski uniji pridružile leta 2004: Ciper, Češko, Madžarsko, Latvijo, Poljsko in Slovenijo. Ta raziskava dopolnjuje obstoječe podatke Fundacije in njeno raziskavo o delovnem času, ki se je v glavnem osredotočila na posamezne delavce. Faza poročanja in analize projekta je bila opravljena v letu 2005, nekaj prvih „glavnih“ rezultatov pa je bilo objavljenih na internetu ob koncu leta.

Metodologija v drugi fazi – šest novih držav članic – je bila enaka kot metodologija, uporabljena v prvi fazi. Izbrana enota preverjanja je bilo podjetje (lokalno); raziskava je zajela celotno gospodarstvo z izjemo kmetijskega sektorja in je bila reprezentativna za vsa podjetja z deset ali več zaposlenimi; poleg tega je bil vzorec stratificiran glede na velikost podjetij in širši gospodarski sektor.

Raziskava se je osredotočila na ureditve delovnega časa, ki bi lahko delavcem občutno pomagale doseči zadovoljivo ravnovesje med delom in zasebnim življenjem. Te ureditve vključujejo zaposlitev s krajšim delovnim časom, podaljšani delovni čas, gibljiv delovni čas, vključno z računi delovnega časa, nadure, dopust za nego in varstvo otroka, postopno in predčasno upokožitev ter ukrepe za omogočanje ravnovesja med delom in zasebnim življenjem.

Anketirani so bili višji vodstveni uslužbenci, odgovorni za osebje, in neodvisni predstavniki zaposlenih. Skupaj so bili po telefonu opravljeni pogovori z direktorji več kot 21 000 podjetij, opravljeni so bili tudi pogovori s predstavniki delavcev v 25 % teh podjetij. Za šest držav, v katerih je bila raziskava opravljena leta 2005, sta bili dodani dve dodatni vprašanji o ozadju: ali je podjetje v domači ali tuji lasti in ali je bilo podjetje ustanovljeno v obdobju prehoda na tržno gospodarstvo.

Na podlagi celostnih sklopov podatkov (za vseh 21 držav) sta se poročanje in analiza pričela leta 2005, prvo opisno pregledno poročilo pa naj bi bilo objavljeno leta 2006. Temu poročilu bo sledila vrsta natančnejših poročil o posebnih ureditvah (delo s krajšim delovnim časom, podaljšani delovni čas, dopust za nego in varstvo otroka, predčasna in postopna upokožitev), v katerih bodo podatki, pridobljeni z raziskavo, analizirani in postavljeni v kontekst z uporabo drugih zadevnih raziskav. Pričakuje se, da bodo ta poročila na voljo v drugi polovici leta 2006.

Eurobarometrova raziskava o delovnih mestih in mobilnosti

Sodelovanje se je nadaljevalo leta 2005, tako da je Generalni direktorat Evropske komisije za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti analiziral in objavil rezultate raziskav Eurobarometer o temah, ki zanimajo Fundacijo: na primer, o informacijski in komunikacijski tehnologiji pri delu, socialnem kapitalu in uporabi časa v delovnem življenju. Fundacija opravlja analizo podatkov, pridobljenih z raziskavo Eurobarometer o delovnih mestih in regionalni mobilnosti, sodelovala pa je tudi pri pripravi vprašalnika. Vprašalnik vsebuje približno 50 vprašanj in temelji na

osebnih pogovorih v vseh petindvajsetih državah članicah. Ta sklop podatkov vključuje okrog 23 000 pogovorov. Poročila na podlagi tega projekta bodo podpirala Evropsko leto mobilnosti delavcev 2006 in pripravo poglavja o socialni dimenziji mobilnosti za vse državljane v *Poročilu Komisije o socialnih razmerah 2007 (Social Situation Report 2007)*. Poleg tega bodo poročila pomagala Fundaciji opraviti bolj poglobljene raziskave o poklicni mobilnosti in mobilnosti delavcev med regijami in državami. Cilj raziskave je:

- zagotoviti poglobljen opis geografske mobilnosti in mobilnosti na trgu dela v Evropi;
- analizirati gonila in ovire mobilnosti v Evropi;
- opredeliti gospodarske in družbene učinke vzorcev mobilnosti v Evropi.

EurLIFE

EurLIFE, zbirka podatkov statističnih kazalnikov kakovosti življenja Fundacije, je bila vzpostavljena junija 2005 in zajema 25 držav članic EU ter Bolgarijo, Romunijo in Turčijo. Zagotavlja najboljše razpoložljive podatke iz objavljenih virov EU in iz lastnih raziskav Fundacije o več kot 120 socialnih kazalnikih na dvanajstih področjih kakovosti življenja: izobraževanje, zaposlovanje, okolje, družina, zdravje, stanovanja, zadovoljstvo z življenjem, prosti čas, dohodkovna prikrajšanost, varnost, socialna vključenost in prevoz. To novo orodje omogoča uporabnikom izdelavo grafov in preglednic v skladu z njihovimi potrebami ter tako pomaga pri beleženju trendov in razvoja kakovosti življenja Evropejcev.

<http://www.eurofound.eu.int/areas/qualityoflife/eurlife/index.php>

Evropski slovar industrijskih odnosov

Evropski slovar industrijskih odnosov je oblikovan kot enostaven spletni priručnik in je celovita zbirka najpogosteje uporabljenih izrazov na področju zaposlovanja in odnosov med delodajalci in delojemalci na evropski ravni. Vsebuje skoraj 300 po abecedi razvrščenih vpisov, ki vključujejo definicije in informacije o kontekstu, prav tako pa tudi povezave do pravnih dokumentov in primerov EU. Definicije so prilagojene tako, da vključujejo politične in institucionalne novosti Evropske unije – na primer Ustavno pogodbo za Evropo.

Slovar ponuja dragocen vpogled v teorijo in prakso odnosov med delodajalci in delojemalci v Evropi. Namen tega vpogleda je, da bi koristil članom sindikatov in organizacij delodajalcev, državnim uradnikom v nacionalnih upravah ter mednarodnim organizacijam in raziskovalcem.

Socialni partnerji so se že razveselili Evropskega slovarja industrijskih odnosov kot koristnega orodja za razumevanje posebnega evropskega konteksta odnosov med delodajalci in delojemalci. Prve povratne informacije uporabnikov glede področja uporabe, kakovosti in dostopnosti informacij so pozitivne.

Vršilec dolžnosti direktorja Fundacije Willy Buschak je Evropski slovar industrijskih odnosov predstavil 30. novembra 2005 v prisotnosti komisarja Špidle in prihodnjega direktorja Jorme Karppinena. Slovar v angleškem jeziku je brezplačno na voljo na internetu in se bo redno posodabljal.

<http://www.eurofound.eu.int/areas/industrialrelations/dictionary/index.htm>

V središču pozornosti

Nadzor kakovosti raziskav

Opravljanje mednarodnih raziskav v velikem številu držav in v več kot tridesetih različnih jezikih ali jezikovnih različicah je poseben logistični in organizacijski izziv. Od samega začetka projekta je bil cilj Fundacije opraviti Evropsko raziskavo o delovnih razmerah 2005 v skladu z najboljšo prakso na področju mednarodnih družbenih raziskav.

Zaradi tega je Fundacija najela zunanjega strokovnjaka za nadzor kakovosti, da bi poskrbela za natančen okvir zagotavljanja kakovosti. Naloga strokovnjaka je bila tudi zagotavljanje stalnega usmerjanja v vseh fazah projekta, od priprave razpisnih pogojev in zbiranja podatkov do končnega urejanja in prečiščevanja podatkov. Določeni elementi, namenjeni nadzoru kakovosti v raziskavi iz leta 2005, so navedeni spodaj.

Oblikovanje vprašalnika

K razvoju vprašalnika za raziskavo je prispevala ekipa nacionalnih strokovnjakov za delovne razmere iz večine držav članic EU ter iz institucij EU in mednarodnih institucij (Statističnega urada Evropskih skupnosti, Evropske komisije, Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj in Mednarodne organizacija dela). V letih 2004 in 2005 so bili organizirani štirje strokovni sestanki, katerih rezultat je bilo širjenje področja vprašalnika, tako da je vključil teme, kot so lokacija dela, obseg delovnih obveznosti delavcev in uporaba elektronske pošte ter interneta v zvezi z delom. Na sestankih je bilo pregledano tudi, kako vprašalnik upošteva razlike med spoloma.

Prevod vprašalnika

Da bi ugotovili in rešili možne jezikovne težave, je bil vprašalnik predložen v dva ločena prevajalska postopka: najprej v prevod iz izvirne angleške različice v posamezne jezike, potem pa v samostojen prevod nazaj v angleški jezik. Nacionalni strokovnjaki, ki so sodelovali pri razvoju vprašalnika, so potem pregledali končne prevode. Da bi olajšali postopek prevajanja, je osebje Fundacije pripravilo podroben glosar terminologije s področja delovnih razmer, uporabljene v vprašalniku.

Sistem upravljanja projekta

Da bi zagotovili preglednost na vseh stopnjah postopka, je glavni upravljevec podatkov gostil neposredni spletni sistem upravljanja raziskovalnega projekta, ki je vključeval sistem prevajanja vprašalnika. To je pomenilo, da je imelo osebje Fundacije v fazah razvoja in uresničevanja sprotni dostop do vseh informacij v zvezi s projektom.

Dokumentacija in spremljanje dela na terenu pri raziskavi

Preden se je delo na terenu začelo, je Fundacija odobrila vso dokumentacijo za pripravo tega dela (načrti vzorčenja, navodila za spraševalce, priročnik za spraševalce in vprašalnik). V fazi zbiranja podatkov je glavni izvajalec pripravljaj tedenska poročila o delu na terenu. Poleg tega je osebje Fundacije v začetku te faze spremljalo spraševalce pri obiskih na terenu v osmih državah, tako da so lahko opredelili in rešili določena vprašanja.

Obdelava in ponderiranje podatkov

Za zagotovitev pravilnega vnašanja izvirnih podatkov, pridobljenih z razgovori, je bilo 10 % vprašalnikov še enkrat pregledanih. V vsaki državi je bilo preverjenih 10 % naslovov in razgovorov. Neodvisni strokovnjak za nadzor kakovosti je zagotovil, da so bili tehnični vidiki obdelave podatkov opravljeni v skladu z najboljšo prakso.

Končna dokumentacija raziskave

Za projekt je bil pripravljen komplet končne dokumentacije o raziskavi, vključno s posameznimi poročili o šifriranju in vzorčenju, poročilom o urejanju in prečiščevanju podatkov, tehničnem delu na terenu in metodološkimi poročili, različicami vprašalnika raziskave v vseh jezikih in končnim poročilom o nadzoru kakovosti raziskave.

V začetku leta 2006 bo opravljen še naknadni preskus, ki bo vključeval omejeno število držav. Skupaj z zgoraj navedenimi postopki bo zagotovil, da bo mogoče sklop podatkov raziskave uporabljati kot zanesljiv vir pri analizi delovnih razmer v Evropi.

<http://www.eurofound.eu.int/ewco/surveys/index.htm>

Druga od treh ključnih nalog Fundacije v obdobju med letoma 2005 in 2008 je raziskovanje tega, kar deluje. V okviru svojega štiriletnega strateškega programa *Spreminjanje Evrope: boljše delo, boljše življenje* je Fundacija opredelila štiri ključne teme, ki jih je treba natančneje raziskati: zaposlovanje, ravnovesje med delom in zasebnim življenjem, industrijski odnosi in partnerstva ter socialna kohezija. Delovni program za leto 2005 je raziskal nova vprašanja v okviru teh širokih tem, pri čemer se je opiral na že zbrano znanje.

V prihodnosti bo pomembna naloga opredeliti zadevne koncepte in ugotoviti, kje primanjkuje znanja, kar je naloga, za katero bodo potrebni tako notranji kot zunanji viri. Takšen pristop bo zagotovil čvrste temelje za izbor ustrezne metodologije. Na podlagi teh ugotovitev bo lahko Fundacija prikazala in analizirala, kaj deluje.

V letu 2006 bo Fundacija pričela izvajati projekt, s katerim bo razvila standarde za metodologijo študij primerov. Fundacija ima že dolgo tradicijo opravljanja študij primerov. Cilj tega projekta je pripraviti komplet dogovorjenih standardov kakovosti za opravljanje mednarodnih raziskav študij primerov. To bo del strategije Fundacije za vključevanje visoko kakovostnih standardov v vse svoje raziskovalne dejavnosti.

Ustvarjanje številnejših in boljših delovnih mest

Inovativno upravljanje prestrukturiranja

Evropski center za spremljanje sprememb (ECSS) se osredotoča na to, kako se lahko podjetja bolje odzivajo na spremembe in jih učinkovito obvladujejo. Leta 2005 je Center objavil številne podrobne študije primerov, ki so se ukvarjale z opredeljevanjem pristopov, s katerimi bi pripomogli k temu, da bi bile negativne socialne posledice prestrukturiranja podjetij čim manjše. Študije navajajo številne skupne trende, značilne za inovativno upravljanje prestrukturiranja.

Podporni ukrepi se vedno bolj osredotočajo na prerazporejanje zaposlenih znotraj podjetja namesto na visoke odpravnine in sisteme predčasnega upokojevanja. V enem izmed primerov se prostovoljno javljanje za presežek delovne sile ni spodbujalo samo v enoti podjetja, ki bo premeščena, ampak med vsem osebjem. S tem so delavci, katerih delovna mesta so bila premeščena, dobili priložnost, da ostanejo v podjetju, vendar na drugačnih položajih in lokacijah. Tak pristop zahteva, da podjetje uspešno poveže usposobljenost svojih delavcev s potrebami podjetja.

V številnih drugih primerih so iskali posamezne rešitve za vsakega zaposlenega. To zahteva več časa kot enostavno pogajanje za celoten presežek delovne sile: lahko traja od 12 do 18 mesecev. Vključuje tudi svetovanje, iskanje služb, prekvalifikacijo in vedno pogosteje tudi podporo delavcem pri ustanavljanju novih podjetij. Vendar pa so podjetja trdila, da je ta način cenejši in manj moteč za podjetja ter tako boljši za njihovo konkurenčnost in podobo.

Zaupanje in sodelovanje med vsemi udeleženci se navaja kot ključni dejavnik za uspeh pri internih odnosih med delodajalci in delojemalci, pa tudi pri stikih z zunanjimi institucijami. V enem primeru se je poročalo o tem, kako je podjetje v stečaju zagotovilo informacije, ki so jih organi trga dela in sindikati potrebovali za takojšnje izplačilo nadomestil in pričetek posebnega podpornega programa za vsakega delavca. Posledično so nekdanji delavci ohranili zaupanje v podjetje; ko se je našel kupec, so se bili pripravljene vrniti v podjetje in ponuditi svoje sposobnosti, strokovno znanje in izkušnje, ki bi ga drugače zelo težko nadomestili. V drugem primeru je skupna zavzetost lokalne vlade in podjetja, ki se je zapiralo, za sanacijo opuščene zemljišča pomagala ustvariti nove priložnosti za tiste, ki so izgubili službe.

Vsem raziskanim primerom prestrukturiranja je bil skupen en dejavnik: za iskanje sprejemljivih rešitev je bila potrebna prilagodljivost in ustvarjalnost vseh udeležencev.

Ustanavljanje novih podjetij in podjetništvo po prestrukturiranju

Eden od načinov, kako doseči lizbonske cilje na področju zaposlovanja, je podpiranje ustanavljanja in rasti novih podjetij. Študija, ki jo je leta 2005 opravil Evropski center za spremljanje sprememb (ECSS), *Ustanavljanje podjetij kot posledica procesov prestrukturiranja (Business creation as a result of restructuring processes)*, je raziskala vprašanje ustanavljanja podjetij, ki je bilo posledica prestrukturiranja.

Spodbujanje in podpiranje delavcev, ki jim grozi brezposlenost, pri ustanavljanju lastnih podjetij je del vedno večjega števila socialno odgovornih načrtov prestrukturiranja. Ta študija je vključevala šest primerov uspešno izvedenih prestrukturiranih podjetij: po eno podjetje iz Francije, Nemčije, Nizozemske, Poljske, Španije in Združenega kraljestva. Novembra je Fundacija o teh primerih razpravljala na seminarju, organiziranem za člane njene mreže podjetij. Izpostavljene so bile številne strategije, ki so pripomogle k temu, da bi bile izgube delovnih mest čim manjše, vključno z menedžerskim odkupom podjetja, zagotavljanjem podpore posredniških javnih agencij in zaposlovanjem delavcev iz matičnega podjetja v novoustanovljenih hčerinskih podjetjih.

Študija Evropskega centra za spremljanje sprememb in razprava na seminarju sta pokazali, da taka nova podjetja za uspeh potrebujejo trden sistem podpore, svetovanja in usposabljanja. Ker je podjetniška ideja pogosto najslabši del strategije teh podjetnikov, morajo svetovalnice in organizacije za usposabljanje, ki zagotavljajo večino nasvetov, skrbno preveriti ideje. Eden izmed največjih izzivov je še vedno tudi financiranje, ker se banke v glavnem obotavljajo pri zagotavljanju tveganega kapitala podjetjem, katerih dolgoročna prihodnost je negotova.

Ker delujejo dolgoročno, so zagonske spodbude med najdražjimi ukrepi na trgu dela. Zaradi tega je še bolj pomembno, da se izboljša delež preživelih podjetij in zagotovi, da lahko rastejo in se ustvarjajo nova delovna mesta. Razen formalnih ukrepov podpore se zdi, da je podpiranje podjetniške kulture, ki goji ustvarjalnost posameznikov in podjetniški duh, ključnega pomena pri doseganju tega cilja.

Privlačna delovna mesta za vse

Leta 2005 se je pričel novi projekt Fundacije, ki obsega več področij. Cilj projekta z naslovom „Privlačna delovna mesta za vse: prispevek k lizbonski strategiji na ravni podjetja“ je preveriti, kako podjetja prispevajo k doseganju nekaterih lizbonskih ciljev – izboljševanju zaposljivosti, pomoči ljudem, da vstopijo na trg dela, bolj prilagodljivi organizaciji delovnega časa in razvoju potenciala večjih podjetij za ustvarjanje novih delovnih mest.

V prvi fazi bo v okviru projekta zbranih in analiziranih več kot 100 študij primerov v sedmih državah članicah – Avstriji, Franciji, Nemčiji, Italiji, Nizozemski, Švedski in Združenem kraljestvu. Študija se širi tudi v nove države članice. Načrtovanje projekta je bilo opravljeno v letu 2005, sodelovanje z glavnimi izvajalci projekta pa se je pričelo decembra.

Vse študije primerov bodo objavljene v zbirki podatkov na internetu in bodo zagotovile gradivo za prečiščeno poročilo, v katerem bodo pobude podjetij postavljene v nacionalni okvir in opravljene nekatere primerjave na državni ravni. Pričakuje se, da bodo prvi rezultati projekta objavljeni proti koncu leta 2006.

Pobude na področju zaposlovanja starajoče se delovne sile

Vpliv staranja populacije na zaposlovanje in trg dela ter pobude podjetij za reševanje tega vprašanja je Fundacija začela raziskovati sredi prejšnjega desetletja. Takrat je bilo zabeleženih več kot 150 študij primerov dobre prakse. Desetletje kasneje, leta 2005, je Fundacija pričela ponovno pregledovati te pobude in analizirati njihove učinke na odnose, delovno silo na splošno in politiko podjetij. Eden od ciljev analize je izboljšati možnosti zaposlitve in delovnih razmer za starejše delavce. Študije primerov iz enajstih držav članic se osredotočajo na številne teme, vključno z enakopravnostjo med spoloma, vidikom življenjske poti, kolektivnimi pogajanjimi in prenosljivostjo.

Oktobra je bila na spletni strani Fundacije predstavljena zbirka podatkov o študijah primerov „Pobude za zaposlovanje za starajočo se delovno silo“. Vsaka študija primera opisuje, kako se je organizacija lotila vprašanja, in opiše srednjeročne do dolgoročne rezultate.

Ponudba delovne sile in ustvarjanje delovnih mest na področju skrbstvenih storitev

Raziskave o ustvarjanju delovnih mest na področju skrbstvenih storitev v letu 2005 so vključevale študije sektorja oskrbe oseb, odvisnih od pomoči, in storitve pred poukom in po njem za otroke, stare od 5 do 12 let.

Študija sektorja oskrbe oseb, odvisnih od pomoči, je bila posledica razprave o starajoči se družbi in zaskrbljenosti zaradi pomanjkanja usposobljenih delavcev na področju oskrbe. Trinajst držav, vključno s petimi novimi državami članicami, Bolgarijo in Romunijo, je bilo vključenih v raziskavo, ki je zabeležila najboljšo prakso v zvezi z mobilnostjo, usposabljanjem in formalno izobrazbo skrbnikov. Poročilo, ki bo temeljilo na raziskavi, bo objavljeno spomladi leta 2006. Konferenca na to temo bo organizirana na Finskem med njenim predsedovanjem EU v drugi polovici leta 2006.

Projekt otroškega varstva se je osredotočil na razvoj formalnega zaposlovanja na področju finančno dostopnih in visoko kakovostnih storitev za izvenšolsko varstvo mlajših otrok. Med vprašanji, ki se trenutno raziskujejo v 25 državah članicah EU, so usposobljenost, kvalifikacije in enakost med spoloma ter načini, kako izboljšati status delovnih mest na področju otroškega varstva. Zabeleženi so bili primeri najboljše prakse v šestih državah članicah. Poročilo bo objavljeno leta 2006.

Vzpostavljanje ravnovesja med delom in zasebnim življenjem

Možne ureditve delovnega časa na življenjski poti

Koncept „življenjska pot“ in s tem povezane politike postajajo vedno bolj pomembni v politični razpravi EU: primere lahko najdemo v evropski strategiji zaposlovanja, Sporočilu Komisije o aktivnem staranju in njeni zeleni knjigi o demografskih izzivih. Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj je nedavno začela študijo o življenjski poti.

V letu 2005 sta bili objavljeni dve poročili v okviru druge faze raziskovalne teme o življenjski poti. Prvo poročilo z naslovom *Možne ureditve delovnega časa na življenjski poti: spreminjanje strukture socialne varnosti (Working time options over the life course: changing social security structures)*, je raziskovalo možno preoblikovanje časa, dohodka in zagotavljanja socialne varnosti v življenju posameznika. Drugo poročilo zajema nove vzorce organizacije dela in pobude podjetij za omogočanje novih ureditev delovnega časa v Evropi. Za Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve, ki deluje v okviru Evropskega parlamenta, je bila med razpravo o zeleni knjigi o demografskih izzivih opravljena predstavitev „Demografske spremembe z vidika življenjske poti“.

Novi projekt o prilagodljivosti in varnosti na življenjski poti vključuje dva vidika. Prvi se osredotoča na različne ureditve delovnega časa in oblike pogodb o zaposlitvi z vidika življenjske poti. Drugi pa se ukvarja z vprašanjem prilagodljivosti z vidika delovnega mesta in raziskuje strategije prilagodljivosti podjetij, ki se morajo ukvarjati z velikimi nihanji v povpraševanju. Posebna pozornost bo namenjena vplivom ureditev gibljivega delovnega časa na ravnovesje med delom in zasebnim življenjem delavcev. Ta projekt dopolnjuje raziskavo podjetij.

Podpiranje sodelovanja in partnerstva

Nove oblike upravljanja v industrijskih odnosih

Evropski socialni dialog ima splošno priznano ključno vlogo v družbi in je pomemben dejavnik pri izboljševanju evropskega upravljanja. V letu 2005 je Fundacija začela nov projekt „Vpliv novih oblik upravljanja na industrijske odnose“, da bi analizirala najnovejši razvoj evropskega socialnega dialoga pod vplivom razvoja novih orodij

upravljanja. Ta študija bo preučila nove oblike upravljanja na različnih ravneh odnosov med delodajalci in delojemalci: na medsektorski in sektorski ravni ter na ravni podjetij.

Cilj projekta je pridobiti informacije o vplivu novih orodij na različne akterje v evropskem sistemu odnosov med delodajalci in delojemalci: evropske institucije, vlade in socialne partnerje. Končno poročilo bo predloženo po drugi strokovni delavnici, ki naj bi potekala marca 2006.

Evropski delavski sveti

Na podlagi ugotovitev dveh študij – poročila *Evropski delavski sveti v praksi (European works councils in practice)* in primerjalne študije Evropske opazovalnice industrijskih odnosov *Razvoj v evropskih delavskih svetih (Developments in European Works Councils)* – se je v letu 2005 začela nova faza projekta evropskih delavskih svetov. Njen cilj je dodatno razširiti raziskave Fundacije o evropskih delavskih svetih s študijami primerov izkušenj v novih državah članicah in natančnejšim preučevanjem vloge evropskih delavskih svetov pri prestrukturiranju. Prvi rezultati dela na terenu se pričakujejo poleti 2006. V letu 2006 bo objavljen kratek pregled enajstih let raziskovalnih dejavnosti Fundacije v zvezi z evropskimi delavskimi sveti in spremljanja njihovega razvoja.

Izboljševanje usposobljenosti za socialni dialog v desetih novih državah članicah EU

V letu 2005 je Fundacija začela projekt izboljševanja usposobljenosti za socialni dialog, ki zajema vseh deset novih držav članic EU (Ciper, Češko, Estonijo, Madžarsko, Latvijo, Litvo, Malto, Poljsko, Slovaško in Slovenijo) ter Bolgarijo, Romunijo in Turčijo. Cilj projekta je preučiti načine napredovanja procesa socialnega dialoga v teh državah, da bi ga lahko uporabili kot orodje za pospeševanje zaposlovanja, izboljšanje delovnih razmer in odnosov med delodajalci in delojemalci. Projekt se izvaja skupaj z švedskim razvojnim projektom Delovno življenje. Tristranske nacionalne skupine, sestavljene iz predstavnikov vlad, sindikatov in organizacij delodajalcev, so se udeležile delavnic Fundacije in razpravljale o nacionalnih poročilih, ki so jih pripravili nacionalni raziskovalci. Udeleženci so se strinjali, da je priložnost za izmenjavo izkušenj z drugimi državami dragocena spodbuda za nacionalni razvoj. V letu 2006 bodo na internetu objavljena primerjalno strnjeno poročilo in deset nacionalnih poročil.

Oblikovanje socialne kohezije

Razvoj svetovanja o zaposlovanju za invalidne in bolne osebe

Medtem ko se stopnja zaposlenosti v Evropi počasi dviguje, ostaja nizka pri invalidnih in bolnih osebah. Predhodna raziskava Fundacije je preučevala ukrepe, namenjene ohranjanju zaposlitve oseb, potem ko zbolijo za kronično boleznijo ali postanejo invalidne. Novi projekt, ki se je začel leta 2005, nadaljuje to preteklo delo. Ta projekt se osredotoča na osebe, ki so prenehale delati iz zdravstvenih razlogov ali zaradi invalidnosti, in preučuje inovativne ukrepe za ponovno vključitev teh oseb v zaposlitev, predvsem na področju usmerjanja in svetovanja glede zaposlitve. V letu 2006 bo objavljeno pregledno poročilo o projektu, oblikovana pa bo tudi zbirka podatkov, ki bo vsebovala nove pobude.

Mobilnost na trgu delovne sile in dostop do socialnih pravic za migrante

Izmenjava izkušenj v zvezi z uspešnimi politikami vključevanja postaja vedno bolj pomembna za lokalne in regionalne organe. Raziskave na to temo so se začele z razvojem konceptualnega okvira za analizo politike vključevanja na občinski ravni. Projekt predvideva delo z obstoječimi mrežami lokalnih organov z namenom izpostaviti primere najboljših praks v politiki trajnostnega vključevanja v zvezi z različnimi vprašanji. Zagotovil bo tudi seznam pobud za različne vrste ukrepov vključevanja in zbirko podatkov politike vključevanja na lokalni ravni v Evropi.

Fundacija je bila v zvezi s to temo poročevalec na delavnici o vključevanju migrantov na konferenci Evropske komisije o zeleni knjigi „Soočanje z demografskimi spremembami: nova solidarnost med generacijami“ (*Confronting demographic change: for a new solidarity between generations*), ki je potekala julija 2005.

Spodbujanje kakovosti življenja na evropskem podeželju

Prve analize evropske raziskave o kakovosti življenja, opravljene v letu 2004, so pokazale, da je treba bolj podrobno raziskati razlike med podeželjem in urbanim okoljem po Evropi. Poleg razlik v dohodku, zaposlovanju, znanju in izobraževanju ter nastanitvi obstajajo tudi precejšnje razlike v značilnostih prebivalstva v mestih in na podeželju, kar zadeva raven izobrazbe, starost in spol. V letu 2005 se je začela študija „Spodbujanje kakovosti življenja na evropskem podeželju“ (*Promoting quality of life in rural Europe*), namenjena obravnavanju inovativnih ukrepov za spodbujanje kakovosti življenja na evropskem podeželju s pomočjo pobud za krepitev socialnega kapitala. Septembra je potekal strokovni seminar za dodelavo predloga projekta za leto 2006.

V središču pozornosti

Pobude za zaposlovanje za starajočo se delovno silo

V preteklih štirih desetletjih se je pričakovana življenjska doba v Evropski uniji povišala za osem do deset let. V tem obdobju je stalno upadalo število starejših delavcev, zlasti moških. Danes je le ena od treh oseb, starih med 55 in 64 let, zaposlena in prejema plačo. Prednostna naloga lizbonske strategije Evropske unije za razvoj, zaposlovanje in boljšo socialno kohezijo je v celoti izkoristiti zmogljivost vseh delavcev, tudi starejših.

Vpliv staranja prebivalstva na zaposlovanje in trg dela je Fundacija začela raziskovati sredi prejšnjega desetletja. Poročilo *Premagovanje starostnih ovir pri zaposlovanju: evropski portfelj dobre prakse (Combating Age Barriers in Employment: A European Portfolio of Good Practice)* je predstavilo pobude, ki so bile uvedene za spremembo smeri trenda predčasnega upokojevanja in umika s trga dela ter za spodbujanje ohranitve, ponovnega vključevanja in prekvalifikacije starejših delavcev. Po desetih letih se je Fundacija lotila pregleda nekaterih od teh pobud, da bi preučila, kako so se le-te spremenile v sledečih letih, in analize dejavnikov, ki so prispevali k njihovem uspehu ali neuspehu. Trenutno je v teku dokumentiranje skupno 130 študij primerov iz enajstih držav članic (Avstrije, Belgije, Finske, Francije, Nemčije, Grčije, Italije, Nizozemske, Španije, Švedske in Združenega kraljestva). Te študije izpostavljajo razsežnosti, kot so vprašanja razlike med spoloma, vidik življenjske poti, kolektivno pogajanje in prenosljivost.

V drugi fazi je bil projekt razširjen na pet novih držav članic – Estonijo, Latvijo, Poljsko, Slovaško in Slovenijo – ter Bolgarijo in Romunijo. Spodbujanje aktivnega staranja (podaljšanje delovnega življenja in dvig stopnje zaposlenosti med starejšimi delavci, zlasti ženskami in nizko kvalificiranimi delavci) je v mnogih od teh držav poseben izziv.

Oktobra je bila oblikovana zbirka podatkov o študijah primerov „Pobude za zaposlovanje za starajočo se delovno silo“. Vsaka študija primera, ki je dostopna na spletni strani Fundacije, opisuje, kako se je organizacija lotila problema, in navaja srednjeročne ali dolgoročne rezultate. Študije primerov zajemajo različno velika podjetja, sektorje in vrste organizacij ter beležijo dobro prakso v zvezi z vprašanji, kot so zaposlovanje, usposabljanje in razvoj, prilagodljivo delo, zdravje in ergonomija.

Decembra je potekal seminar, na katerem so se srečali raziskovalci in strokovnjaki iz obeh faz projekta. Pregledali so rezultate študije, vključno z nizom smernic za dobro prakso in analitičnim poročilom o razvoju na področju upravljanja starajoče se delovne sile na delovnih mestih v preteklem desetletju.

Izzivi v zvezi s starajočo se delovno silo zahtevajo vključevanje in tesno sodelovanje vseh interesnih skupin. Fundacija je bila dejavna pri predstavljanju rezultatov svojih raziskav skupinam, kot so nacionalne vlade, institucije EU (vključno z medskupino Parlamenta za staranje), sektor nevladnih organizacij (Platforma AGE) in poslovna skupnost. To se bo nadaljevalo v letu 2006 z objavo glavnih poročil.

<http://www.eurofound.eu.int/areas/populationandsociety/index.htm>

3

Obveščanje ter izmenjava idej in izkušenj

Posredovanje in izmenjava idej in izkušenj je po vrsti tretja od treh ključnih nalog novega delovnega programa Fundacije. Zahteva, da je Fundacija dejavna pri posredovanju in sporočanju rezultatov svojega dela interesnim skupinam, ciljnim skupinam in različnim posrednikom informacij. Takšna komunikacija istočasno zagotavlja akterjem, vključenim v socialno politiko EU, možnost, da razpravljajo o vprašanih in si izmenjujejo zamisli in izkušnje v zvezi z izbranimi temami.

Komunikacijski poudarki

V letu 2005 lahko izpostavimo naslednje dosežke v obveščanju:

- nova tematsko usmerjena oblika spletnih strani, na katerih je bilo zabeleženih več kot 4,5 milijona uporabniških sej – 25 % več v primerjavi z letom 2004;
- kampanja „Kakovost življenja“, ki je dosegla šest milijonov časopisnih bralcev v šestih državah;
- uvedba podatkovne zbirke o kazalnikih kakovosti življenja EurLIFE na spletni strani Fundacije;
- povečan obseg komunikacije s Parlamentom, Komisijo in socialnimi partnerji EU v okviru uradnih kosil s člani Evropskega parlamenta in sodelovanja na seminarjih Komisije, Evropske konfederacije sindikatov (ETUC) in Združenja industrijskih in delodajalskih konfederacij Evrope (UNICE);
- dva seminarja Fundacije – eden o starajoči se delovni sili, drugi pa o prilagodljivosti;
- trije seminarji za izmenjavo med podjetji o prestrukturiranju in spremembah;
- predstavitev prvih rezultatov raziskave podjetij o delovnem času ter ravnovesju med delom in zasebnim življenjem;
- predstavitev Evropskega slovarja industrijskih odnosov, spletne zbirke, ki vsebuje 300 izrazov, povezanih z zaposlovanjem in odnosi med delodajalci in delojemalci na ravni EU;
- spletna zbirka podatkov o starajoči se delovni sili, zbirka primerov najboljše prakse pri upravljanju starajoče se delovne sile;
- začetek izdajanja nove revije *Foundation Focus*, ki izhaja dvakrat na leto;
- program objavljanja publikacij z 10-odstotnim povečanjem števila izdelkov v primerjavi s prejšnjim letom;
- ciljno usmerjene pobude za doseganje javnosti prek nacionalnih centrov za zvezo in tiskovnih kampanj, namenjenih nacionalnim novinarskih hišam;
- priprave na novo sinergijsko mrežo, ki bo začela delovati v letu 2006 in je namenjena racionalizaciji postopkov in vsebin spletnih informacij, ki jih prispevajo Evropski center za spremljanje prestrukturiranja, Evropska opazovalnica industrijskih odnosov in Evropska opazovalnica delovnih pogojev.

Stiki z javnostjo in interesnimi skupinami

Krepitev stikov na ravni EU

Sodelovanje z Evropskim parlamentom se je okrepilo z vrsto dogodkov in predstavitev, kot je bilo na primer delovno kosilo s člani Evropskega parlamenta, namenjeno razpravi o prestrukturiranju in upravljanju sprememb. Udeleženci, člani odborov za zaposlovanje in socialne zadeve, industrijo, raziskave in energetiko, regionalni razvoj ter gospodarske in monetarne zadeve, so se zelo zanimali za delo Evropskega centra za spremljanje sprememb. Povratne informacije

članov Evropskega parlamenta so Fundaciji koristile pri opredeljevanju novih področij raziskav in primerov dobre prakse. Fundacija je sodelovala pri obravnavi Evropskega parlamenta o vlogi žensk v Turčiji v družbenem, gospodarskem in političnem življenju, kjer je predstavila rezultate Evropske raziskave o delovnih razmerah v zvezi z zaposlovanjem in delovnimi razmerami za ženske v Turčiji. Fundacija je predstavila rezultate svoje raziskave na konferenci Stranke evropskih socialistov na temo „Številnejša in boljša delovna mesta za ženske: prednostna naloga EU?“, ki ji je predsedoval komisar Špidla.

Fundacija je pripravila tudi prispevek k zeleni knjigi Komisije o demografskih spremembah „Soočanje z demografskimi spremembami: nova solidarnost med generacijami“, ki je vsem zadevnim institucijam omogočila usklajen prispevek v zvezi s tem vprašanjem.

Z Odborom regij Evropske unije je bila razvita uspešna strategija sodelovanja, s pomočjo katere je Fundacija s svojim strokovnim znanjem in izkušnjami o prestrukturiranju in demografskih spremembah prispevala k oblikovanju mnenja Odbora regij. Vršilec dolžnosti direktorja Willy Buschak je bil pozvan, da predseduje zasedanju o prestrukturiranju na Škotskem med predsedovanjem Združenega kraljestva.

Sektorski socialni partnerji na ravni EU so pokazali naraščajoče zanimanje za strokovno znanje in izkušnje Fundacije, zlasti za informacije o prestrukturiranju. Povezovalni forum odborov za sektorski socialni dialog in nekatera zasedanja sektorskih odborov redno vključujejo predstavitve Fundacije.

Drugi letni izmenjalni seminar z atašaji za socialne zadeve EU, pristopnimi državami in državami kandidatkami je vzbudil zanimanje stalnih predstavništev držav članic. Predstavitve Fundacije se je osredotočila na razvoj Evropskega centra za spremljanje prestrukturiranja, Evropski slovar industrijskih odnosov ter pobude za zaposlovanje starajoče se delovne sile.

Fundacija je nadaljevala dialog s Socialno platformo; pri pripravi letnih delovnih programov se Fundacija posvetuje s Socialno platformo.

Izboljševanje podobe v javnosti

V skladu z akcijskim komunikacijskim načrtom Komisije je Fundacija s tem, ko se je spustila na lokalno raven, uspešno dosegla evropske državljane. Kot poudarja komunikacijski načrt, je treba sporočilo prilagoditi ciljnemu občinstvu, če želimo vzpostaviti dobro komunikacijo. Fundacija se je tega lotila s predstavitveno kampanjo po Evropi: med vsakim obiskom so bili v sporočilu za tisk in na tiskovni konferenci predstavljeni podatki o kakovosti življenja v ciljni državi in v primerjavi s povprečji EU ali z drugimi državami članicami s podobnim profilom.

Nacionalni centri za zvezo so nadaljevali svoje delo na področju razširjanja informacij, povezanih s tekočimi nacionalnimi razpravami o temah, kot so problemi zaposlovanja in trga dela, kakovost dela, generacijski pakti in upokojevanje, pokojnine, enake možnosti in migracija. Vsi nacionalni centri za zvezo imajo na svojih spletnih straneh predstavitve Fundacije, ki vsebuje informacije v nacionalnem jeziku. Trije od petih nacionalnih centrov za zvezo trenutno vodijo statistiko obiskov: vsi trije so skupaj zabeležili približno 2 600 uporabniških sej. V drugi polovici leta 2005 je bilo poslanih tudi več kot 10 000 elektronskih sporočil z informacijami o novih publikacijah. Poleg tega je bila Fundacija predstavljena na 11 nacionalnih razstavah, razdeljenih pa je bilo več kot 800 tiskanih publikacij. Nacionalni centri za zvezo so pomagali tudi pri organizaciji številnih seminarjev Fundacije.

Krepitev dialoga

Konference in dogodki

V letu 2005 je bila Fundacija povabljen na več kot 160 zunanjih dogodkov. Osebe Fundacije je sodelovalo na 95 zunanjih dogodkih; dejavno so sodelovali pri 66 dogodkih: pripravili so predstavitve, predsedovali sejam ali sodelovali kot razpravljavci na delavnicah.

Poleg tega je Fundacija organizirala 71 dogodkov: 82 % jih je potekalo v 15 starih državah članicah EU (večinoma na Irskem in v Bruslju), 10 % v novih državah članicah, 8 % pa s pomočjo sredstev Phare v pristopnih državah in državah kandidatkah. Skupaj je na zasedanjih Fundacije sodelovalo 2 126 oblikovalcev politike, socialnih partnerjev, svetovalcev, strokovnjakov in predstavnikov evropskih institucij.

Obiski na sedežu Fundacije

Obiski Fundacije so eden od načinov, da se poveča zanimanje za delo Fundacije. V letu 2005 je Fundacijo obiskalo 36 skupin, skupaj 239 udeležencev. Nekaj skupin, na primer politike in ambasadorje, je povabila uprava, drugi so se za obisk odločili na lastno pobudo. Skupine so bile sestavljene v glavnem iz predstavnikov vlad in socialnih partnerjev, prihajale pa so večinoma iz nordijskih držav, Nemčije in Avstrije. Pet skupin, ki so prišle na obisk, je bilo sestavljenih iz raziskovalcev. Fundacijo je obiskala tudi ena večja skupina francoskih študentov, pa tudi nekaj nevladnih organizacij. Za vsako skupino je bil oblikovan poseben program, sestavljen iz niza predstavitev, ki jih je pripravilo osebje Fundacije, in razprave o obravnavanih temah.

Serijski seminarji Fundacije

Serijski seminarji Fundacije se je nadaljevala v letu 2005 z dvema temama za razpravo: starost in delo ter prilagodljiva organizacija dela.

Cilj seminarjev je izboljšati vzajemno razumevanje nacionalnih razmer, spodbuditi ozaveščenost v zvezi z evropsko politiko, spodbujati izmenjavo izkušenj in omogočiti mrežno povezovanje. Ocene seminarjev so bile pozitivne, zlasti pa je bila na nacionalni in mednarodni ravni dobro sprejeta priložnost za tristransko razpravo med predstavniki sindikatov, delodajalcev in vlade.

Seminarji za mrežo podjetij Evropskega centra za spremljanje sprememb

V letu 2002 je Evropski center za spremljanje sprememb (ECSS) začel izvajati serijo seminarjev za mrežo podjetij, namenjenih ozaveščanju o industrijskih spremembah na ravni podjetij ter krepitvi izmenjave izkušenj in razprave med strokovnimi delavci. V letu 2005 so bili organizirani trije seminarji, na katerih je bilo skupaj 140 udeležencev, ki so predstavljali uprave podjetij, sindikate in delavske svete, raziskovalne organizacije in organe oblasti iz držav članic EU in pristopnih držav. Zgradba seminarjev je enaka kot v prejšnjih letih: začnejo se s strokovnim uvodom, nato pa sledijo štiri predstavitve študij primerov, v katerih vodilni delavci in/ali predstavniki delavcev predstavijo izkušnje svojega podjetja, izbrane na podlagi inovativnih in uspešnih odzivov na skupne izzive. Temu sledita vodena plenarna razprava in razprava v delovnih skupinah.

Teme, ki so jih obravnavali seminarji, so bile:

- „*Offshore outsourcing of business services – threat or opportunity?*“ (Oddajanje poslovnih storitev zunanjim izvajalcem v tujino – grožnja ali priložnost?): ta seminar je preučeval logistiko in procese v ozadju podjetniške strategije selitve delovnih mest v druge države po svetu.

- „*Workplace innovation – fostering productivity and quality of work*“ (Inovacije na delovnem mestu – spodbujanje produktivnosti in kakovosti dela): ta seminar je raziskoval vlogo inovativnih modelov organizacije dela, ki podjetjem omogočajo večjo učinkovitost in prispevajo k večji vključenosti delavcev.
- „*Business creation as a result of restructuring processes*“ (Ustanavljanje podjetij kot rezultat procesa prestrukturiranja): ta seminar se je osredotočil na inovativne pristope k prestrukturiranju, ki vodi k ustvarjanju delovnih mest in spodbuja delavce k ustanavljanju podjetja.

Informacijski izdelki

Nove publikacije

Oktobra 2005 je prvič izšla revija Fundacije *Foundation Focus*, ki izhaja dvakrat na leto. Namen revije je, da se v vsaki številki posveti temi, ki ima odločilen družbeni in gospodarski pomen v Evropski uniji, in ponudi niz člankov o različnih vidikih te teme.

Prva številka je raziskovala temo industrijskega prestrukturiranja in vključevala pregled Sporočila Komisije iz marca 2005. Obravnavane teme so med drugim vključevale trende zapiranja in odpiranja delovnih mest v Evropi, odziv delavcev na pobude za prestrukturiranje in uspešno izvajanje pobud za krepitev socialnega kapitala na prikrajšanih območjih. Zadnji del je bil posvečen dvema sektorjema – avtomobilski industriji in sektorju poslovnih storitev – prikazane so bile strategije, ki so se v teh dveh sektorjih razvile kot odziv na izzive prestrukturiranja.

Skupaj 178 prispevkov v izvornih jezikih je bilo natisnjenih ali objavljenih na spletnih straneh – 10 % več kot v letu 2004. Med publikacijami je bilo 150 poročil in 17 podjetniških, informativnih ali promocijskih prispevkov. Skupaj s prevedenimi publikacijami se je število publikacij v letu 2005 povzpelo na 332.

Eden izmed najbolj pohvaljenih informacijskih izdelkov v letu 2005 je bil *Evropski slovar industrijskih odnosov*, ki je bil prvič predstavljen na slovesnosti v Bruslju, kjer so njegovo predstavitev pospremili z govori tudi komisar Špidla in predstavniki Združenja industrijskih in delodajalskih konfederacij Evrope (UNICE), Evropske konfederacije sindikatov (ETUC) in nacionalnih vlad.

Uporaba spletne strani Fundacije

V letu 2005 je bilo na spletnih straneh Fundacije za 25 % več uporabniških sej kot v letu 2004. Eurofound, glavno spletno stran, je obiskalo za 33 % več uporabnikov, skupaj jih je bilo 1 900 000, medtem ko se je število obiskov strani Evropske opazovalnice industrijskih odnosov povečalo za 11 % na 2 341 177.

Spletna stran	Uporabniške seje 2005	Povečanje od leta 2004
Eurofound	1 957 089	33 %
Evropska opazovalnica industrijskih odnosov	2 341 177	11 %
Evropski center za spremljanje sprememb	337 537	133 %

Eden od razlogov tega uspeha je bila prenova spletnih strani Eurofound. S prenovo je bila uvedena tematska razporeditev informacij in omogočen lažji dostop do informacij, združenih po državah, sektorjih in jezikih. Novi spletni izdelki, uvedeni v letu 2005, vključujejo:

- zbirko podatkov o kakovosti življenja EurLIFE, ki zagotavlja lažji dostop do številnih kazalnikov življenjskih razmer in omogoča uporabnikom izdelavo preglednic in grafov v skladu z njihovimi potrebami;

- spletni Evropski slovar industrijskih odnosov;
- zbirko študij primerov o upravljanju starajoče se delovne sile na delovnem mestu.

Zaenkrat je še prezgodaj, da bi ocenili, kakšen vpliv bodo imele te novosti na skupno uporabo spletnih strani.

Opravljenе so bile tudi raziskave mnenja uporabnikov in strokovne ocene spletnih strani Evropske opazovalnice industrijskih odnosov in Evropskega centra za spremljanje sprememb, na podlagi katerih so bile predlagane izboljšave, kot so enostavnejše iskanje, krajša in bolj jasna poročila ter več grafičnih predstavitev. Nekatere spremembe so že bile uvedene, druge, med njimi tudi nova možnost iskanja, pa bodo izvedene v letu 2006.

Nadaljnja prenova spletne strani za leto 2006 vključuje združitev treh spletnih strani: Evropske opazovalnice industrijskih odnosov, Evropskega centra za spremljanje sprememb in Eurofound v eno skupno spletno stran Fundacije.

Kampanja Evropska raziskava o kakovosti življenja

Kampanja Evropska raziskava o kakovosti življenja se je začela leta 2004 in nadaljevala v letu 2005. Med letom so bila objavljena tri poglobljena poročila, junija pa je bila prvič objavljena zbirka podatkov EurLIFE hkrati s prenovljeno spletno stranjo Fundacije.

Evropska raziskava o kakovosti življenja je bila tudi tema predstavitev med šestimi nacionalnimi obiski v letu 2005. Med vsemi obiski so tiskovne dejavnosti, katerih cilj je bil prikazati delo Fundacije z nacionalnega vidika, zagotovile dobro medijsko pokritost dogodkov. V času šestih obiskov v letu 2005 je bilo prek časopisov, televizije in radija doseženih skupno okoli 7,5 milijona ljudi. Od prvih nacionalnih obiskov s predstavitvami pa do danes je bilo prek medijev doseženih 14,3 milijona ljudi.

Poleg same predstavitve dela Fundacije ti obiski ponujajo osebju Fundacije dragoceno priložnost, da se srečajo in organizirajo dvostranska srečanja z interesnimi skupinami Fundacije.

V središču pozornosti

Spodbujanje dialoga

Projekt serije seminarjev Fundacije se je po pozitivnih odzivih na pilotno fazo v letu 2004 v letu 2005 nadaljeval. Organizirana sta bila dva seminarja: prvi, „Starost in delo: povezovanje generacij“, je zaključil serijo iz leta 2004, drugi, „Prožni in trajnostni organizaciji dela naproti“, pa je predstavil novo temo. Seminar na temo dela je preučeval ključne točke politične in socialne agende, vključno s spodbujanjem dostopa do trga dela za starejše delavce, podpiranjem „aktivnega staranja“ in izboljševanjem vseživljenjskega učenja in zaposljivosti. Seminar o prožni organizaciji dela se je osredotočil na prožnost v smislu organizacije časa in dela.

Cilj serije seminarjev je nuditi priložnost za izmenjavo znanja, ki bi lahko izboljšala postopke odločanja v evropski socialni politiki in zagotovila pomoč socialnim akterjem na nacionalni ravni pri izpolnjevanju ciljev lizbonske strategije. Mrežno povezovanje, izmenjava nacionalnih izkušenj in širjenje znanja o prednostnih nalogah evropske politike so ključni elementi strategije. Struktura seminarjev je v letu 2005 ostala enaka kot pri prejšnji seriji: pregled politik EU in dela Fundacije, predstavitev nacionalnih razmer, preučitev različnih primerov iz podjetij in obravnavanje teme s strani strokovnjakov.

Tristranska sestava, v katero so vključeni predstavniki socialnih partnerjev, nacionalne vlade in Evropske komisije, velja za pomemben dejavnik pri uspehu seminarjev v letu 2005. Priložnost za razpravo o problematikah med temi različnimi stranmi je bila pozitivno sprejeta na nacionalni in mednarodni ravni. Udeleženci so imeli na voljo dovolj skupnega časa, da so lahko razvili metodološki pristop, se mrežno povezovali in navezovali neformalne stike.

V letu 2006 se bo serija seminarjev nadaljevala v okviru rednih dejavnosti Fundacije s seminarjem o zaposljivosti ter kombinaciji prilagodljivosti in varnosti (*»flexicurity«*). Tudi v prihodnje se bo uporabljala komunikacijska strategija, ki je bila uporabljena v seriji iz leta 2005, in sicer bo udeležencem na voljo posebna spletna stran, hkrati pa bodo na spletni strani Fundacije predstavljene informacije o seminarjih in prispevkih govornikov.

<http://www.eurofound.eu.int/events/fss.htm>

4

Vrednotenje našega prispevka

Učinkovitost Fundacije in njen vpliv na življenjske in delovne razmere evropskih državljanov sta zelo pomembna za interesne skupine Fundacije, njene ciljne skupine in, seveda, njeno osebje. Namreč če se ljudje zavedajo, da je njihovo delo koristno in pomembno, si tudi nenehno prizadevajo, da bi ga čim boljše opravljali.

Naloga Fundacije je prispevati k načrtovanju in oblikovanju boljših življenjskih in delovnih razmer v Evropi. Njen cilj je biti ključna udeleženka na tem področju: središče strokovnega znanja in izkušenj na evropski in mednarodni ravni.

Vpričo naraščajočega pomena prizadevanj za večjo odgovornost morajo raziskave dokazati, da so vredne vložnega denarja in imajo pozitiven učinek. Merjenje učinkovitosti dela Fundacije je delno naloga vrednotenja, delno pa spremljanja. V letu 2006 bo Fundacija v okviru svojega programa sistematičnega vrednotenja zadolžila ustrezno zunanjo organizacijo za vrednotenje dela in učinkovitosti Fundacije.

Da bi bilo spremljanje učinka dela Fundacije učinkovito, je treba stalno beležiti, kako njeno opravljeno delo uporabijo ciljne skupine. Tovrsten „pomemben dokaz o uporabi“ je ključni element sistema Fundacije za spremljanje in beleženje njene učinkovitosti. Tako lahko Fundacija presodi, ali njeno delo dosega ciljne skupine in kako ga te skupine izkoristijo. V letu 2005 je Fundacija veliko prispevala k politiki in zakonodaji na ravni EU, kar je v veliki meri posledica razumevanja povezav med raziskavami in informacijami ter potreb in interesov oblikovalcev politike. Vendar pa je v odnosih med raziskovanjem in politiko še veliko zadev, ki jih bo treba razjasniti. Fundacija si bo prizadevala, da bo razvila mehanizme za merjenje vpliva raziskav na politiko in za ustvarjanje priložnosti za dejavno povezovanje raziskovanja s politiko.

Fundacija je opredelila štiri glavne kazalnike za ocenjevanje uporabe njenega dela in dejavnosti, ki so obravnavani v nadaljevanju.

Evropska raven

Glavni strateški cilj Fundacije je prispevati k procesu razvoja politike na ravni EU. V to je vključeno zagotavljanje informacij, prilagojenih uporabnikom, ter zanesljivih podatkov in analiz različnim skupinam, ki oblikujejo politiko.

Leto 2005 je bilo uspešno, kar zadeva večjo opaznost Fundacije in pozitivno mnenje, ki so si ga o njej ustvarile interesne skupine na ravni EU, ter učinkovit prispevek Fundacije k zakonodajnemu procesu EU.

Pri pripravi zakonodajnih in političnih dokumentov na ravni EU je bilo za 150 % več sklicevanj, citatov in neposredne uporabe (skupaj 49) dela Fundacije.

V letu 2005 je bilo delo Fundacije priznано na številnih področjih na ravni EU:

- Teme, izražene v političnih dokumentih EU, v katerih so bili uporabljeni strokovno znanje, izkušnje in izdelki Fundacije, so bile zaposlovanje in delovne razmere, prestrukturiranje, enakost med spoloma, socialni dialog in demografske spremembe. Tematski „zmagovalec“ leta 2005 je Evropski center za spremljanje sprememb in zlasti Evropski center za spremljanje prestrukturiranja, ki je precej bolj opazen pri vseh interesnih skupinah.
- Sporočilo Komisije o „prestrukturiranju in zaposlovanju“ je jasno zahtevalo, naj Fundacija in Evropski center za spremljanje sprememb nadalje razvijata vire za kvalitativno in kvantitativno analizo ter spremljanje, da se oblikujejo trdnější temelji za javno razpravo o prestrukturiranju in premeščanju na druge lokacije.

- Na neuradnem ministrskem zasedanju Evropskega sveta o prestrukturiranju, ki je potekalo med predsedovanjem Luksemburga, je bilo izrečeno priznanje uporabnosti podatkov in ugotovitev Evropskega centra za spremljanje prestrukturiranja.
- Resolucija Evropskega parlamenta z naslovom „Krepitev evropske konkurenčnosti – vpliv industrijskih sprememb na politiko in vlogo MSP“ je zahtevala, naj Komisija zaprosi skupino strokovnjakov, da pripravi poročilo za Evropski svet, v katerem bi se v glavnem opirali na strokovno znanje in izkušnje Fundacije in Evropskega centra za spremljanje prestrukturiranja v zvezi s prestrukturiranjem in socialnim dialogom.
- Predstavitev Fundacije na Odboru Evropskega parlamenta za zaposlovanje in socialne zadeve o „Demografskih spremembah z vidika življenjske poti“ je pripomogla k temu, da so nekateri člani Evropskega parlamenta sprejeli priporočila Fundacije; posledično je bilo spremenjeno poročilo Evropskega parlamenta o zeleni knjigi Komisije o demografskih spremembah.

Medijska pokritost

Dejavna tiskovna strategija rednega sporočanja novinarjem na socialno-ekonomskem prizorišču po Evropi, ki se je razvila v petih letih, zagotavlja, da se delo in ugotovitve Fundacije pogosto pojavljajo v evropskih medijih. V letu 2005 je bilo v okviru tiskovnih dejavnosti Fundacije objavljenih skupaj 37 sporočil za javnost, na podlagi katerih je nastalo 800 izsekov iz člankov, 10 televizijskih informativnih oddaj ter 22 intervjujev in informativnih radijskih oddaj.

Na različnih prizoriščih po Evropski uniji je bilo organiziranih okrog 12 tiskovnih konferenc in informativnih sestankov z novinarji. Med letom je bilo 180 novinarskih poizvedb, kar je manj kot v letu 2004, ko jih je bilo 460, in sicer zaradi reorganizacije novinarskega središča na spletni strani Fundacije, ki zagotavlja boljši dostop do informacij.

Večina člankov, rubrik, intervjujev in oddaj, ki poročajo o delu Fundacije, v glavnem izhaja iz lastnih tiskovnih dejavnosti Fundacije, vendar pa se povečuje število tistih, ki se sklicujejo na delo Fundacije. To je rezultat nenehnih prizadevanj Fundacije, da bi postala glavni evropski vir znanja o socialno-ekonomskem napredku.

Novi sistem za spremljanje medijev, ki meri obseg in vrsto poročanja v časopisih člankih, razkriva, da so informacije o podobi, delu in ugotovitvah Fundacije med letom dosegle približno 12 milijonov ljudi. Informacije o delu Fundacije so bile večkrat objavljene na prvi strani pomembnih dnevnikov, med drugim v francoskem *Le Monde*, finskem *Aamulehti*, češkem *Mlada Fronta Dnes* in avstrijskem *Wirtschaftblatt*. Na delo Fundacije se sklicuje tudi čedalje več uvodnikov in mnenjskih rubrik.

Tiskovne dejavnosti med nacionalnimi obiski Avstrije, Madžarske, Španije, Slovenije, Irske in Švedske so bile posebno pomembne za pogostejše pojavljanje Fundacije in njenega dela v medijih.

Zunanji dogodki

Osebe Fundacije je v letu 2005 sodelovalo na 95 zunanjih dogodkih, šestinšestdesetkrat pa je bilo dejavno kot govorniki ali predsedujoči konferencam. Približno 25 dogodkov so organizirali Evropska komisija, Evropski parlament, Svet ministrov in Statistični urad Evropskih skupnosti, 12 so jih organizirala zvezna ministrstva, preostale pa skupine socialnih partnerjev, nevladne organizacije in raziskovalni inštituti. V razpredelnici so dogodki razčlenjeni po temah.

Teme zunanjih dogodkov, ki se jih je udeležilo osebje Fundacije

Teme	Število dogodkov
Vse teme	12
Industrijski odnosi	21
Socialna kohezija	26
Zaposlovanje in delovne razmere	9
Ravnovesje med delom in zasebnim življenjem	11
Zaposlovanje/industrijski odnosi, združeno	3
Prestrukturiranje	13

Akademski citati

Velik delež prizadevanj Fundacije, pri katerem gre za politično usmerjeno družboslovno raziskovanje, se pojavi na akademskem področju, preko objav in člankov v publikacijah, kar lahko prispeva k razvoju idej in nadaljnjemu raziskovanju.

Fundacija beleži število citatov in število različnih revij, v katerih se pojavijo. Ker nikoli ni mogoče zagotoviti, da so bili odkriti vsi citati, se skupno število vedno navede kot minimalno. Ponavadi se citati beležijo za dve leti, ker je med objavo raziskave in njenim prodorom v glavnino zunanjih publikacij časovni zamik. Pomembno je tudi vedeti, kako pogosto citirajo raziskovalno delo Fundacije ključne revije.

Citati v publikacijah

V letih 2004 in 2005 so bile raziskave Fundacije citirane v vsaj 350 člankih, objavljenih v 220 različnih revijah, indeksiranih v naslednjih zbirkah podatkov: Scopus, Social Sciences Citation Index, PsycLIT, Econlit, CSA Sociological Abstracts, CSA Worldwide Political Science Abstracts in Emerald Management Reviews.

Delo Fundacije je bilo seveda citirano pogosteje in obsežneje, kot v naštetih štirinajstih publikacijah, saj so v ta seznam vključene samo tiste, v katerih so bili v dvoletnem obdobju 2004–2005 objavljeni vsaj štirje citati, ki so plod teh prizadevanj.

Revije, v katerih je bilo v letih 2004–2005 delo Fundacije citirano štiri- ali večkrat

Revija	Število citatov
European Journal of Industrial Relations	12
International Journal of Comparative Labour Law and Industrial Relations	11
Industrial Relations Journal	11
Economic and Industrial Democracy	10
Work, Employment and Society	8
Social Science and Medicine	7
Journal of Occupational and Environmental Medicine	6
British Journal of Industrial Relations	5
Employee Relations	5
European Journal of Work and Organizational Psychology	5
Foresight	5
Journal of Occupational Health Psychology	5
International Journal of Human Resource Management	4
International Journal of Occupational and Environmental Health	4

Glavna akademska področja

Drugi način merjenja vpliva Fundacije na akademsko področje poteka na podlagi dejavnikov vpliva Inštituta za znanstvene informacije (*ISI Impact Factors*), sestavljenih iz 54-ih različnih družboslovnih kategorij. Pri citatih v teh kategorijah je označena tudi širina, globina in kakovost publikacij v katerih je bilo delo Fundacije citirano. Dejavniki vpliva Inštituta za znanstvene informacije za leto 2004, objavljeni poleti leta 2005, so pokazali, da so bile raziskave Fundacije citirane v 24-ih od skupno 54-ih kategorij.

Najpogostejši citati so bili objavljeni v vodilnih revijah sledečih štirih kategorij: industrijski odnosi in zaposlovanje; javno in okoljsko zdravje ter zdravje pri delu; uporabna psihologija; in sociologija.

Življenjske razmere

Ravnovesje med delom in zasebnim življenjem: strateški vidiki (Work-life balance: the strategic perspective)

8. marec, København, Danska

Organizacija: CBAF (Center za ravnovesje med delom in zasebnim življenjem)

Govornik: Henrik Litske.

Soočanje z demografskimi spremembami: nova solidarnost med generacijami (Confronting demographic change: a new solidarity between generations)

11. in 12. julij, Bruselj, Belgija

Evropska komisija

Poročevalec: Hubert Krieger.

Medskupina Evropskega parlamenta za staranje

20. september, Bruselj, Belgija

Govornica: Gerlinde Ziniel.

Evropska federacija starejših ljudi: 18. mednarodni kongres

od 30. septembra do 1. oktobra, Ljubljana, Slovenija

Organizacija: Evropska federacija starejših ljudi

Predsednik skupine na delavnici: Robert Anderson.

Industrijski odnosi

Socialni dialog in spremembe v industriji (Social dialogue and industrial change)

24. februar, Bruselj, Belgija

Delavnica Evropskega ekonomsko-socialnega odbora (EESC) in Posvetovalne komisije za spremembe v industriji (CCMI)

Govornica: Isabella Biletta

Preprečevanje in reševanje konfliktov (Prevention and resolution of conflicts)

22. in 23. april, Sofia, Bolgarija

Konferenca Evropske konfederacije sindikatov (ETUC)

Govornik: Timo Kauppinen

Seminar s področja evropskega socialnega dialoga na temo neprijavljenega dela

19. september, Bruselj, Belgija

Skupni seminar Evropske konfederacije sindikatov (ETUC) in Združenja evropskih industrijskih in delodajalskih konfederacij (UNICE)

Govornica: Isabella Biletta

Vključenost delavcev v globalizacijo (Employee involvement in a globalising world)

14. in 15. oktober, Frankfurt, Nemčija

Mednarodni simpozij

Govornica: Stavroula Demetriades

Socialni dialog: različna mnenja, skupna vizija (Social dialogue: different voices, common vision)

17. november, London, Združeno kraljestvo

Oddelek za trgovino in industrijo, Združeno kraljestvo

Konferenca je bila organizirana kot del predsedovanja Združenega kraljestva EU.

Govornik: Timo Kauppinen

Industrijski odnosi v EU, na Japonskem in v ZDA (Industrial relations in the EU, Japan and USA)

24. in 25. november, London, Združeno kraljestvo

Delavnica Evropske opazovalnice industrijskih odnosov

Govorniki: Isabella Biletta, David Foden, Stavroula Demetriades

Delovne razmere

Skupni seminar Gospodarske komisije OZN za Evropo (ECE)/Mednarodne organizacije dela (ILO)/Statističnega urada Evropskih skupnosti o kakovosti dela

Od 11. do 13. maja, Ženeva, Švica

Gospodarska komisija OZN za Evropo/Mednarodna organizacija dela/Statistični urad Evropskih skupnosti

Govornik: Greet Vermeulen.

Pregled nadlegovanja/nasilja na delovnem mestu (Review on harassment/violence at the workplace)

12. maj, Bruselj, Belgija

Skupni seminar socialnih partnerjev EU o nasilju in nadlegovanju na delovnem mestu

Govornik: John Hurley.

Usposabljanje in zaposljivost (Training and employability)

21. in 22. junij, Luksemburg

Evropska opazovalnica delovnih pogojev (EWCO)/predsedstvo Luksemburga EU

Govorniki: Willy Buschak, Jean-Michel Miller, Bernard Housett, John Hurley in Greet Vermeulen.

1. mednarodna konferenca Evropskega združenja za raziskave

Od 18. do 22. julija, Barcelona, Španija

Evropsko združenje za raziskave

Govornik: Enrique Fernandez.

Delovna mesta z visoko storilnostjo: ker ljudje pomenijo posel (High performance workplaces: because people mean business)

15. september, London, Združeno kraljestvo

Oddelek za trgovino in industrijo, Združeno kraljestvo

Govornik: Enrique Fernandez.

Uspehi, paradoksi in pomanjkljivosti: izkušnje z nedavno reformo upravljanja človeških virov na področju javnih služb (Successes, paradoxes and shortcomings: experiences with recent HRM-reform in the public services)

26. in 27. september, Maastricht, Nizozemska

Seminar Evropskega inštituta za javno upravo

Govornik: Jean-Michel Miller.

Evropski center za spremljanje sprememb

Internacionalizacija zaposlovanja: izziv za pravično globalizacijo (The internationalisation of employment: a challenge for a fair globalisation)

11. in 12. april, Annecy, Francija

Mednarodna organizacija dela/francosko ministrstvo za delo, zaposlovanje in socialno kohezijo

Govornica: Barbara Gerstenberger.

Plenarni sestanek odbora za sektorski socialni dialog na področju ribiške industrije

14. oktober, Bruselj, Belgija

Govornik: Torsten Müller.

1. mednarodna konferenca MIRE (Managing Innovative Restructuring in Europe)

7. in 8. december, Pariz, Francija

MIRE

Govornik: Donald Storrie.

Zaposlovanje v času sprememb – tehnologija, lokacija in okolje (Employment in a time of change – technology, location and environment)

7. in 8. december, Bruselj, Belgija

Socialistična skupina Evropskega parlamenta

Govornica: Barbara Gerstenberger.

Splošno

Enotnost onkraj razlik: potreba po integriranem sistemu delovne inšpekcije (Unity beyond differences: the need for an integrated labour inspection system)

Od 9. do 11. marca, Mondorf-les-Bains, Luksemburg

Mednarodna organizacija dela/predsedstvo Luksemburga EU

Govornik: Willy Buschak.

Novi vidiki socialne politike (New perspectives of social policy)

8. april, Baden, Avstrija

Avstrijska zvezna delavska zbornica

Govornik: Willy Buschak (glavni govor).

Kaj je novega v EU?: Evropske informacije 2005 (What's new in the EU?: European information 2005)

14. in 15. april, London, Združeno kraljestvo

Evropsko informacijsko združenje (European Information Association), 14. letna konferenca

Govornica: Elisabeth Lagerlöf.

Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer

letno poročilo 2005

2006 – 28 – 21 x 29,7 cm